मार्गदर्शक सूचना

६०<०

जा.क्र./विप्र-७/डॉ. बा.आं.कृ.स्वा.यो./मासु/२०-२१/ /२१
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - ४११ ००५
दिनांक :- १५ फेब्रुवारी, २०२१

प्रति,

१) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद --------(सर्व)

२) अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद --------(सर्व)

३) कृषि विकास अधिकारी,
जिल्हा परिषद --------(सर्व)

विषय :- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजने अंतर्गत अनुसूचित जाती /नवबौध्द शेतकऱ्यांना शेतीसाठी अर्थ सहाय्य देण्याची योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्यासाठी मार्गदर्शक सुचना

संदर्भ :- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र-विघयो-२०१६/प्र.क्र.१७६/४अे, दि. ५ जानेवारी,२०१७
२) कृषि व पदुम विभाग शासन परिपत्रक क्र-संकीर्ण०९१९/प्र.क्र.२२१/१४अे, दि. ०४ नोव्हेंबर,२०२०
३) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.संकिर्ण-२०२०/प्र.क्र.९९/३अे, दि. ०५ फेब्रुवारी, २०२१

अनुसुचित जाती/नवबौध्द शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करुन त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी अशा शेतकऱ्यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची सन १९८२-८३ पासून राबविण्यात येत असलेली अनुसुचित जाती उपयोजना (विशेष घटक योजना) बदललेल्या परिस्थीतीत शेतकऱ्यांची आवश्यकता विचारात घेता सदर योजना सुधारीत करुन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या नावाने संदर्भीय दि. ५ जानेवारी, २०१७ चे शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे.

सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाकरीता सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने रु.२७६०६.१९ लाख निधी जिल्हास्तरावर उपलब्ध करुन दिला आहे. चालू वर्षासाठी सदर निधीच्या मर्यादेत योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांची निवड करुन योजनेंतर्गत कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीस शासनाने उपरोक्त संदर्भिय दि. ०५ फेब्रुवारी, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. शासन निर्णयाच्या प्रति सर्व संबंधीतांना पृष्ठांकीत करण्यात आल्या आहेत, तसेच, शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावरही (www.maharashtra.gov.in) उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०२०५१३१७५३८३०१ असा आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्यासाठी शासन निर्णयातील विवरणपत्रात जिल्हानिहाय देण्यात आलेल्या निधीच्या तपशीलानुसार योजना राबविण्यासाठी सदर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत. मार्गदर्शक सुचनेनुसार योजनेची अंमलबजावणी तात्काळ सुरु करावी. मंजूर तरतुदीचे वितरण सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडुन संबंधीत जिल्हाधिकारी यांना उपलब्ध करुन देण्यात आले आहे. सदर निधी जिल्हाधिकारी यांचेकडुन तात्काळ प्राप्त करुन घेवून पुर्णतः खर्च करण्याबाबत दक्षता घ्यावी.

सोबत : वरीलप्रमाणे

(विकास पाटील)
कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत - माहितीस्तव.

(१) मा. सचिव, (कृषी) कृषि व पदुम विभाग , मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
(२) मा.प्रधान सचिव(सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य),सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग मंत्रालय, मुंबई -३२
(३) मा. आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११ ००१
(४) विभागीय कृषि सहसंचालक, --------------------------------- (सर्व)
(५) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,--- (सर्व)

Scanned with CamScanner

सन २०२०-२१ करिता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना

मार्गदर्शक सुचना

प्रस्तावना : अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी अनुसूचित जाती उपयोजना (विशेष घटक योजना) सन १९८२-८३ पासून सन २०१६-१७ पर्यंत राबविण्यात येत होती. सदर योजना दिर्घकालावधीपासुन राबविण्यात येत असल्याने कृषि व पदुम विभागाच्या दि. २४/०२/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये या योजनेत सुधारणा करण्याकरिता समिती गठीत करण्यात आली होती. समितीच्या दि. १९/०४/२०१६ च्या अहवालावरील कृषि आयुक्तालयाच्या दि. २७/०४/२०१६ च्या शिफारसींनुसार अनुसूचित जाती/नवबौध्द शेतकऱ्यांसाठी सन १९८२-८३ पासुन राबविण्यात येत असलेली विशेष घटक योजना व मा. मंत्री(वित्त) यांनी घोषीत केलेली डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजना स्वतंत्रपणे न राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. बदललेल्या परिस्थीतीची गरज विचारात घेवून जमिनीतील ओलावा टिकवुन ठेवण्याच्या दृष्टीकोनातून सध्याची प्रचलीत विशेष घटक योजना, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना बदललेल्या निकषांनुसार सन २०१६-१७ पासुन राबविण्यात येत आहे. सदर योजना सन २०२०-२१ या वित्तीय वर्षात पुढील प्रमाणे राबविण्यात येईल.

१. सदर योजनेमध्ये सन २०२०-२१ या वर्षात खालील घटकासाठी त्यापुढे नमुद रकमेच्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.

अ.क्र.	बाब	उच्चतम अनुदान मर्यादा (रुपये)
१	नवीन विहीर	२,५०,०००/-
२	जुनी विहीर दुरुस्ती	५०,०००/-
३	इनवेल बोअरींग	२०,०००/-
४	पंप संच	२०,०००/- (१० अश्वशक्ती क्षमते पर्यंतचे विद्युत पंप संच करीता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत मंजूर असलेल्या मापदंडानुसार १०० टक्के अनुदान देय राहिल.)
५	वीज जोडणी आकार	१०,०००/-
६	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण	१,००,०००/-
७	सुक्ष्म सिंचन संच अ. ठिबक सिंचन ब. तुषार सिंचन	 ५०,०००/- २५,०००/-

२. सदर योजनेंतर्गत वरील ७ बाबी असुन लाभ पॅकेज स्वरुपात दयावयाचा आहे. या करीताचे पॅकेज अनु.क्र.२.१, २.२, २.३ मध्ये विषद केले आहेत. तीन पॅकेजमधील एकाच पॅकेजचा लाभ लाभार्थीस अनुज्ञेय राहील. विशेष घटक योजनेंतर्गत अथवा शासनाच्या कोणत्याही योजनेतून ज्या शेतकऱ्यांनी यापुर्वी नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकांचा लाभ घेतला असेल अशा लाभार्थ्यांव्यतिरिक्त इतर सर्व लाभार्थ्यांना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजने अंतर्गत नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती व शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण यापैकी एक घटकाचा व त्यासोबतच्या पॅकेजचा लाभ देता येईल. त्याचप्रमाणे नवीन विहीर अथवा जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकांचा यापुर्वी लाभ घेतलेल्या शेतकऱ्यांना पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच या घटकांचा लाभ अनुज्ञेय राहील.

सदर योजनेंतर्गत नवीन विहिर खोदणेसह अन्य सर्व बाबींची एकत्रितपणे अंमलबजावणी करणा-या लाभार्थ्यांना कमाल दोन वर्षाचा कालावधी अनुज्ञेय राहिल.

नविन विहिर खोदण्या व्यतिरिक्त अन्य बाबींकरीता निवडलेल्या लाभार्थ्यांना चालू आर्थिक वर्षातच संबंधित बाबींची अंमलबजावणी पुर्ण करणे बंधनकारक राहिल.

Scanned with CamScanner

२.१ नवीन विहीर पॅकेज :

नवीन विहीर, पंपसंच, वीजजोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच व आवश्यकतेनुसार इनवेल बोअरींग

२.२ जुनी विहीर दुरुस्ती पॅकेज :

जुनी विहीर दुरुस्ती, पंपसंच, वीजजोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच व आवश्यकतेनुसार इनवेल बोअरींग

२.३. शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण पॅकेज :

शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण, पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच

- ज्या अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतकऱ्याने ग्रामविकास व जलसंधारण विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या **'मागेल त्याला शेततळे'** या योजने अंतर्गत शेततळ्याचे काम पुर्ण केलेले आहे त्याच शेतकऱ्यांना अनु.क्र.२.३ अंतर्गत पॅकेजचा लाभ घेता येईल.
- **ज्या शेतकऱ्यांनी यापूर्वीच शासकीय योजनेतून विहीर घेतली असेल किंवा स्वखर्चाने विहीर बांधली असेल अशा शेतकऱ्यांना** पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- **सोलरपंपासाठी अनुदान :** जर शेतकऱ्यास महावितरण कंपनीकडुन सोलरपंप मंजूर झाला असेल तर पंपसंच व वीजजोडणीसाठी अनुज्ञेय अनुदानाच्या मर्यादेत (रु. ३०,०००/-) लाभार्थी हिस्स्याची रक्कम महावितरण कंपनीस अदा करता येईल.
- **वरील घटकांपैकी लाभार्थ्याकडे काही घटक उपलब्ध असतील तर उर्वरित आवश्यक घटकांचा लाभ घेण्यासाठी खालील आवश्यक घटकांची निवड करावी.**

  १) पंपसंच, २) वीजजोडणी आकार ३) सुक्ष्म सिंचन संच (ठिबक / तुषार)

३. लाभार्थी पात्रतेच्या अटी :-

३.१. लाभार्थी हा अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतकरी असला पाहिजे.

३.२. शेतकऱ्याकडे सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जात प्रमाणपत्र असले पाहिजे.

३.३. ज्या शेतक-यांना नविन विहीर या घटकाचा लाभ घ्यावयाचा आहे त्यांच्यासाठी किमान ०.४० हे शेतजमीन असणे आवश्यक आहे.

३.४. सामुहिक शेतजमीन किमान ०.४० हे धारण करणारे एकत्रीत कुटुंब नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेण्यासाठी पात्र असेल.

३.५. ज्या शेतक-यांना नवीन विहीर व्यतिरीक्त इतर घटकांचा लाभ घ्यावयाचा आहे त्यांच्यासाठी किमान ०.२० हे शेतजमीन असणे आवश्यक आहे.

३.६. सदर योजनेंतर्गत कमाल शेतजमीनीची अट ६.०० हे आहे.

३.७. शेतकऱ्याच्या नावे जमीनधारणेचा ७/१२ दाखला व ८अ उतारा असणे आवश्यक आहे.
(नगरपंचायत,नगरपालिका व महानगरपालिका क्षेत्राबाहेरील)

३.८. लाभार्थ्याकडे आधारकार्ड असणे आवश्यक आहे.

३.९. लाभार्थ्यांचे बँक खाते असणे व सदर बँक खाते आधारकार्डशी संलग्न असणे आवश्यक आहे.

३.१०. स्वर्गीय कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबलीकरण व स्वाभिमान योजनांतर्गत जमीन वाटप झालेल्या शेतकऱ्यांना या योजनेचा प्राधान्याने लाभ देण्यात यावा.

३.११. अनुसूचित जाती/ नवबौध्द शेतकऱ्याचे सर्व मार्गाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु. १,५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावे.

३.१२. ज्या शेतकऱ्यांचे सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रुपये १,५०,०००/- चे मर्यादेत आहे अशा शेतक-यांनी संबंधीत तहसिलदार यांचेकडून सन २०१९-२० चे उत्पन्नाचा अद्यावत दाखला घेणे व अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक राहील.

३.१३. लाभार्थीस योजनेंतर्गत लाभ देण्यासाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.

Scanned with CamScanner

४. जिल्हा निवड समिती :- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत जिल्हा स्तरावर लाभार्थ्यांची निवड अंतीम करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती राहील,

अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.	-	अध्यक्ष
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	-	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन, जि.प.	-	सदस्य
भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हास्तरीय अधिकारी	-	सदस्य
सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण	-	सदस्य
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (जिल्हा परिषद)	-	सदस्य
कृषि विकास अधिकारी, जि. प.	-	सदस्य सचिव

चालू आर्थिक वर्षापासून या योजनेसाठी महा-डीबीटी पोर्टलचे https://mahadbtmahait.gov.in या संकेत स्थळावर शेतक-यांचे अर्ज मागविण्यात आले असून संबंधित तालुक्यांना /जिल्ह्यांना प्राप्त होणा-या लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राप्त अर्जांची ऑनलाईन सोडत काढण्यात येईल. याकरिता जिल्हानिहाय प्राप्त होणारा लक्षांक कृषि आयुक्तालय स्तरावर पोर्टलवर भरण्यात येईल. या योजनेंतर्गत चालू वर्षी जिल्हयांना उपलब्ध करुन देण्यात येणा-या निधीचे समन्यायी पध्दतीने तालुका निहाय वाटप करावे. त्या करीता कृषि गणने नुसार जिल्हयातील एकूण अनुसूचित जाती प्रवर्गातील शेतक-यांपैकी योजनेच्या निकषात पात्र असणा-या (०.२० हे ते ६.०० हे क्षेत्र धारण करणा-या) संबंधित तालुक्यातील सदर प्रवर्गाच्या शेतक-यांच्या संख्येच्या प्रमाणात प्रत्येक तालुक्यांचा आर्थिक लक्षांक निश्चित करावा. कृषि गणना अहवाल कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. **सदर तालुक्यांचा आर्थिक लक्षांक संबंधित जिल्ह्यांनी पोर्टलवर भरण्याची कार्यवाही करावी. सदर लक्षांकाच्या मर्यादेत संबंधित तालुक्यातील इच्छुक शेतक-यांमधुन पात्र लाभार्थ्यांची ऑनलाईन पध्दतीने निवड करण्यात येईल.त्यास जिल्हा निवड समितीची मान्यता घेण्यात यावी.**

सोडतीव्दारे प्रत्येक तालुक्यातील लाभार्थ्यांची निवड यादी तसेच, प्रतिक्षा यादी क्रमवारीनुसार प्रसिध्द करावी. सदर तालुकानिहाय याद्यांच्या प्रती पंचायत समिती व जिल्हा परिषदेच्या सुचना फलकावर लावावी तसेच, जिल्हा परिषदेच्या संकेत स्थळावर देखील प्रसिध्द करावी.

जिल्ह्यास / तालुक्याकरीता प्राप्त होणा-या आर्थीक लक्षांकाच्या मर्यादेतच लाभार्थ्यांना पुर्वसंमती देण्यात यावी. याबाबत सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत कृषि विकास अधिकारी यांची राहील.

५. अर्ज व त्यावरील कार्यपध्दती :-

५.१ चालू आर्थिक वर्षापासून या योजनेसाठी महा-डीबीटी पोर्टलचे https://mahadbtmahait.gov.in या संकेत स्थळावर शेतक-यांचे अर्ज मागविण्यात आले असून संबंधित तालुक्यांना /जिल्ह्यांना प्राप्त होणा-या लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राप्त अर्जांची ऑनलाईन सोडत काढण्यात येईल. सोडतीनंतर लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची सर्व कार्यवाही ऑनलाईन करण्यात यावी. याबाबत संदर्भांकित दि.०४.११.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार अर्ज स्विकृतीपासून लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची कार्यवाही करण्यात यावी. त्यानुषंगाने या योजनेकरिता जिल्हा स्तरावर PFMS प्रणाली संलग्न बँक खाते उघडण्याबाबत शासन स्तरावरुन स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

५.२ सोडतीव्दारे नवीन विहिर व जुनी विहीर दुरुस्ती या बाबीसाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांच्या प्रक्षेत्राची स्थळ पहाणी करावी व तांत्रिक व्यवहार्यता तपासणी अंती, लाभार्थ्यांचे नवीन विहीर खोदावयाचे ठिकाण तसेच, लाभार्थ्यांच्या जुन्या विहीर दुरुस्तीचे प्रस्ताव तांत्रिक दृष्टया योग्य असल्याचे आढळल्यास, सदर बाबीचे अंदाजपत्रक मंजूर करुन संबंधित लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावांना पूर्वसंमती देण्याची कार्यवाही सोडतीच्या दिनांकापासून ४५ दिवसाच्या आत करावी. त्याचप्रमाणे, स्थळपहाणी मध्ये ज्या लाभार्थ्यांचे प्रस्ताव तांत्रिकदृष्टया अयोग्य आढळतील अशा लाभार्थ्यांची निवड रद्द करावी व तदनंतर महा-डीबीटी प्रणालीवरील प्रतिक्षा यादीतील क्रमवारीनुसार पात्र असणा-या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात यावी.

५.३ योजनेंतर्गत नवीन विहिर व जुनी विहीर दुरुस्ती या बाबींशिवाय अन्य बाबींसाठी निवड झालेल्या लाभार्थ्यांना सोडतीनंतर ७ दिवसात पुर्वसंमती देण्यात यावी. व त्यांना योजनेचा लाभ चालू आर्थिक वर्षातच देण्यात यावा.

५.४ योजनेंतर्गत बाबींची विहीत कालावधीत अंमलबजावणी न करणा-या लाभार्थ्यांची पुर्वसंमती रद्द करण्यात यावी. तदनंतर महा-डीबीटी प्रणालीवरील प्रतिक्षा यादीतील क्रमवारीनुसार पात्र असणा-या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. अशा प्रकारे सदर योजनेंतर्गत पारदर्शक पध्दतीने निवड करुन योजनेची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

Scanned with CamScanner

५.५ वैयक्तीक लाभार्थी निवडताना महिला व अपंग लाभार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. एकूण मंजूर निधीपैकी ५ टक्के निधी अपंग लाभार्थ्याकरीता व ३० टक्के निधी महिला लाभार्थ्यांसाठी खर्च करण्यात यावा.

५.६ जिल्हयाच्या लक्षांकाप्रमाणे अंतिम निवड झालेल्या लाभार्थ्यांच्या मागणीनुसार परिशिष्ठ क्र. १ प्रमाणे जिल्हयाचा घटकनिहाय तसेच लाभार्थीनिहाय प्रारुप आराखडा तयार करुन तो लाभार्थी निवड झाल्याच्या दिनांकानंतर ५ दिवसांचे आत कृषि आयुक्तालयास सादर करावा. प्रारुप आराखडा कृषि आयुक्तालयास सादर करण्याची जबाबदारी कृषि विकास अधिकारी यांची राहील.

६. घटक अंमलबजावणी :-

६.१. नवीन विहीर :-

- नवीन विहीर या घटकासाठी लाभार्थ्यास रु.२,५०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या लाभार्थ्याने यापूर्वी केंद्र / राज्य / जिल्हा परिषद अथवा इतर कोणत्याही शासकीय योजनेतून नवीन सिंचन विहीरीचा लाभ घेतलेला नसावा. तसेच, यापुर्वी शासकीय योजनेतून घेतलेल्या व अर्धवट राहीलेल्या अपुर्ण विहीरीचे काम करण्यास या योजनेचा लाभ घेता येणार नाही. लाभार्थ्यांच्या ७/१२ वर तसेच शेतात प्रत्यक्ष विहीर असल्यास या घटकाचा लाभ घेता येणार नाही. नवीन विहीर घ्यावयाच्या स्थळापासुन ५०० फुटाचे अंतरामध्ये दुसरी विहीर नसावी.
- भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेकडे वरीष्ठ भू वैज्ञानिक यांचेकडील पाणी उपलब्धततेचे प्रमाणपत्र आवश्यक राहील. पाणी उपलब्धतेचे वैयक्तीक दाखले उपलब्ध होत नसल्यास भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेमार्फत गावासाठी / गावाच्या समुहासाठी पाणी उपलब्धतेचे दाखले प्राप्त करुन घ्यावेत. भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा (GSDA) च्या व्याख्येनुसार सेमीक्रिटीकल / क्रिटीकल / ओव्हर एक्सप्लॉयटेड क्षेत्रामध्ये नवीन विहीर घेण्यात येवू नये.
- स्थानिक व भौगोलिक परिस्थीतीनुसार शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१२/प्र.क्र.३०/रोहयो-१ मंत्रालय मुंबई-३२ दि.१७ डिसेंबर, २०१२ नुसार विभागीय आयुक्त स्तरावरील समितीने निर्धारित केलेल्या तांत्रिक निकषानुसार कामे करुन विहीत वित्तीय मर्यादेच्या आत अनुदान अनुज्ञेय राहील.विहीर पुर्नभरण हि बाब शेतकऱ्याने स्वखर्चाने करण्याबाबत उद्युक्त करावे.
- नवीन विहीरीच्या कामासाठी अंदाजपत्रक तयार करुन त्यास कृषि विकास अधिकारी यांची तांत्रिक मान्यता घ्यावी. अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम भौतिक दृष्टया (व्यास व खोली) पुर्ण झाल्यास जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांनी पुर्णत्वाचा दाखला निर्गमित करावा. अंदाजपत्रकाप्रमाणे विहीत केलेल्या खोलीपेक्षा अगोदरच ०.४० हेक्टर क्षेत्राच्या सिंचनासाठी आवश्यक पाणी उपलब्ध झाल्यास व विहीर सुरक्षीत स्थीतीत आहे याची खात्री पटल्यास लाभधारकाची लेखी संमती घेवून काम पुर्णत्वाचे दाखले निर्गमित करता येतील. अंदाजपत्रकाप्रमाणे मंजूर रक्कम खर्च झाल्यास मात्र बांधकाम प्रलंबीत राहील्यास पुर्णत्वाचा दाखला निर्गमित करु नये. कामाच्या शेवटच्या हप्त्याचे अनुदान पुर्णत्वाचा दाखला, विहीरीचे लाभार्थ्यांसह, जीपीएस लोकेशनसह फोटो व मुल्यांकन सादर केल्याशिवाय देय रहाणार नाही. कृषि अधिकारी (पं.स.) यांचेमार्फत विहीरीचे कामाची मापन पुस्तिका नोंदविण्यात यावी. तथापि, नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्तीच्या कामाचा वर्कलोड जास्त असल्यास गरजेनुसार कृषि पदवी धारण करणा-या विस्तार अधिकारी (कृषि) यांना मोजमाप नोंदविण्याचे अधिकार देण्यास कृषि आयुक्तालयाची हरकत नसल्याबाबत कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. विप्र-७/आउयो/विघयो/संकिर्ण/००९/२०१८, दि.५ जानेवारी, २०१८ अन्वये कळविण्यात आले आहे. त्यानुसार ज्या तालुक्यांमध्ये कामाचा वर्कलोड जास्त आहे त्या तालुक्यांमध्ये कृषि पदवी धारण करणा-या विस्तार अधिकारी (कृषि) यांनी मोजमाप नोंदविण्याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचे आदेश घेवून मोजमाप नोंदविण्याचे काम सोपविण्यात यावे. त्याचप्रमाणे विस्तार अधिकाऱ्यास सोपविलेल्या कामांची नोंद सुरुवातीपासुन शेवटपर्यंत शक्यतो एकच अधिकारी घेईल याची कृषि विकास अधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. नवीन विहीरीची आखणी करताना, निम्मे काम झालेलेचे व विहीर पुर्णत्वाचे प्रमाणपत्र देताना अक्षांश, रेखांश व स्थानिक चिन्हासह छायाचित्र घेवून ते नस्तीस ठेवावे.
- **शासन पत्र क्रमांक सुसिंयो-२११७/प्र.क्र.२२७/४अे, दिनांक १८ सप्टेंबर, २०१७ नुसार नवीन सिंचन विहीरीचे काम अपुर्ण राहील्यास अशा कामांना अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी प्रकरणनिहाय आढावा घेवून सबळ कारण असल्यासच मुदतवाढीस मान्यता दयावी. सदर मुदतवाढ देताना शासन पत्र क्रमांक विघयो-१५१६/प्र.क्र.१७६/४अे, दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१७ नुसार विहीरीसोबतच्या पॅकेजचा (पंपसंच, वीज जोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच) लाभ आवश्यकतेनुसार पुढील आर्थिक वर्षात देण्यासही मुदतवाढ देण्यात यावी.**

Scanned with CamScanner

- लाभार्थ्याने विहीरीच्या कामाच्या दरम्यान मजूरांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने आवश्यक ती खबरदारी घ्यावी. त्याची संपुर्ण जबाबदारी लाभार्थ्याची राहील. नविन विहीरीचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्याचे ७/१२ वर विहीरीची नोंद घेण्याची जबाबदारी कृषि अधिकारी (पं.स.) यांची राहिल.

६.२. जुनी विहीर दुरुस्ती :-

- जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकासाठी लाभार्थ्यास रु.५०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या अनुसूचित जातीतील शेतकऱ्यांच्या ७/१२ वर विहीरीची नोंद असावी.
- कामाच्या अंदाजपत्रकास कृषि विकास अधिकारी यांनी तांत्रिक मान्यता दयावी.
- विहीरीच्या कामास अंदाजपत्रकापेक्षा अधिक रक्कम लागल्यास लाभार्थीने स्वत: उभी करावयाची आहे.
- जुनी विहीर दुरुस्तीचे काम वेळेत पुर्ण करण्याबाबत लाभार्थ्याकडुन बंधपत्र घेण्यात यावे तसेच कृषि अधिकारी (विघयो) पंचायत समिती व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी नियमित आढावा घेवून कामे पुर्ण करुन घ्यावीत.

६.३. इनवेल बोअरींग :-

- नवीन विहीर / जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या लाभार्थ्याने इनवेल बोअरींगची मागणी केल्यास रु. २०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- इनवेल बोअरींगचे काम करतांना खर्चाचे अंदाजपत्रक व तांत्रिक निकषानुसार ठिकाणाची योग्यता अहवाल (Feasibility Report) भुजल सर्वेक्षण यंत्रणेकडून प्राप्त करुन घ्यावा.

६.४. पंपसंच :-

- १० अश्वशक्ती क्षमते पर्यंतचे विद्युत पंप संच करीता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत मंजूर असलेल्या मापदंडानुसार १०० टक्के अनुदान रु.२०,०००/-पर्यंत देय राहिल.मात्र,लाभाची द्वीरुक्ती होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- लाभार्थ्याने बाजारातील अधीकृत विक्रेत्यांकडुन पंपसंचाची खरेदी करावी तसेच स्वत:च्या आधार संलग्न बँक खात्यातून इलेक्ट्रानिक पध्दतीने / धनादेश / धनाकर्ष व्दारे विक्रेत्यास रक्कम अदा करणे बंधनकारक राहील.

६.५. वीज जोडणी आकार :-

- या घटकासाठी लाभार्थ्यास रु.१०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- नवीन विहीर पॅकेज / जुनी विहीर दुरुस्ती पॅकेज / शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण पॅकेजमधील तथा आवश्यकतेनुसार केवळ वीजजोडणी मागणी करणाऱ्या लाभार्थ्याने विद्युत वितरण कंपनीकडे कोटेशन भरल्याची पावती आवश्यक आहे.
- योजनांतर्गत वीज जोडणीची मागणी करणाऱ्या लाभार्थ्यांना प्राथम्याने वीजजोडणी देणेबाबत महावितरण कार्यालयाशी पाठपुरावा करावा. कृषि विकास अधिकारी यांनी जिल्हा नियोजन समिती तसेच जिल्हास्तरीय समन्वय बैठकीत निवड लाभार्थीना विद्युत कनेक्शन मिळणेबाबत जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे सहकार्य घ्यावे.

६.६. शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण :-

- ज्या शेतकऱ्यास ग्रामविकास व जलसंधारण विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या मागेल त्याला शेततळे या योजनेंतर्गत लाभ घेतलेल्या व डॉ. बाबासाहेब कृषि स्वावलंबन योजनेच्या अटी व शर्ती पुर्ण करणाऱ्या अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतकऱ्याने शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण या घटकाची मागणी केल्यास, कृषि अधिकारी (विघयो), पंचायत समिती यांनी क्षेत्रीय पहाणी करुन काम पुर्ण झालेल्या शेततळयांच्या आकारमानानुसार आवश्यक असणाऱ्या प्लॅस्टीक कागदाचे क्षेत्रफळ व त्याबाबतचे अंदाजपत्रक निश्चित करुन घ्यावे.
- शेततळयाचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरणासाठीचे परिमाण राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार देय राहील. प्लॅस्टीक फिल्म ५०० मायक्रॉन रिइनफोर्सड एचडीपीई जीओ मेंबरेन फिल्म साठी अनुदान राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना तसेच आर्थिक मापदंडानुसार प्रत्यक्ष खर्च किंवा रु. १,००,०००/- यापेक्षा जी रक्कम कमी असेल त्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहील.

६.७. सुक्ष्म सिंचन संच :-

- या योजनेच्या लाभार्थ्यांना सुक्ष्म सिंचन संचाकरीता मंजूर मापदंडानुसार येणा-या खर्चापैकी कमाल ५५ टक्के अनुदान प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक योजनेतून देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि

Scanned with CamScanner

स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून ३५ टक्के पुरक अनुदान(कमाल रुपये-५०,०००/-मर्यादेपर्यंत) पुढीलप्रमाणे देण्यात येईल.

- लाभार्थ्याचा ठिबक सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९० टक्के अनुदान अदा करण्यात येईल.
- लाभार्थ्याचा ठिबक सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- पेक्षा जास्त झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक योजनेतून मापदंडानुसार ५५ टक्के अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु.५०,०००/- अनुदान देण्यात येईल.
- लाभार्थ्याचा तुषार सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु.७९,३६५/- वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९० टक्के अनुदान अदा करण्यात येईल.
- लाभार्थ्याचा तुषार सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. ७९,३६५/- पेक्षा जास्त झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक योजनेतून मापदंडानुसार ५५ टक्के अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु.२५,०००/- अनुदान देण्यात येईल.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून सुक्ष्मसिंचन संच या बाबीचा लाभ घेवू इच्छिणा-या शेतक-यांना प्रथमतः प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक योजनेमधून लाभ घेणे अपेक्षित असून, या योजनेमधून फक्त **Top up** साठी अनुदान देण्यात येईल.
- सदर योजनेची तसेच योजनेंतर्गत सुक्ष्म सिंचनासाठी ९० टक्के अनुदान उपलब्ध असल्याचे जिल्हास्तरावरुन व्यापक प्रसिध्दी करण्यात यावी. त्याकरीता कृषि विकास अधिका-यांनी जिल्हयातील प्रमुख वृत्तपत्रांमध्ये या योजनेंतर्गत शेतक-यांना अनुदानावर उपलब्ध करुन देण्यात येणा-या बाबी व त्याकरीता मिळणारे अनुदान याच्या सविस्तर तपशिलासह जाहिरात प्रसिध्द करुन योजनेंतर्गत उपलब्ध बाबींसाठी इच्छूक शेतक-यांना अर्ज करण्यास सूचित करण्यात यावे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत मुद्दा क्र.१ मधील अनु.क्र.१ ते ७ या बाबींसाठी लाभार्थी निवडीपासून ते लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची सर्व कार्यवाही ऑनलाईन करण्यात येईल. याबाबत संदर्भांकित दि.०४.११.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार अर्ज स्विकृतीपासून लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची कार्यवाही करण्यात यावी.

७. प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता :- सदर योजनेस सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचेकडुन जिल्हाधिकारी स्तरावर निधी उपलब्ध करुन देण्यात येत असल्याने त्या-विभागाचा शासन निर्णय क्रं. विघयो-२०१०/प्रक्र. २६/विघयो, मंत्रालय मुंबई दि. १३ एप्रिल, २०१७ नुसार सदर योजनेस संबंधीत जिल्हाधिकारी यांची वित्तीय मान्यता घेण्यात यावी.

८. लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे :- लाभार्थीच्या निवडीचे अंतीम अधिकार जिल्हास्तरीय समितीस राहतील. खालील कारणांमुळे जर काही लाभार्थीची निवड रद्द करणे क्रमप्राप्त असल्यास त्याचे सर्वस्वी अधिकार जिल्हास्तरीय समितीस राहतील.

८.१ समितीने निवड केलेला शेतकरी मयत झाल्यास.

८.२ निवड केलेल्या शेतक-याने सर्व शेतजमीन विकून तो भुमीहीन झाला असल्यास.

८.३ निवड केलेला शेतकरी शेती विकास योजना हाती घेण्यास इच्छूक नसल्यास तसेच विहीत कालमर्यादेत काम पुर्ण करण्यास टाळाटाळ करीत असल्यास.

८.४ निवड केलेल्या शेतक-याने अर्थसहाय्य घेण्यास नकार दिल्यास.

८.५ निवड केलेला शेतकरी योजनेखाली घेतलेल्या अनुदानाचा गैरवापर करत असल्याचे निदर्शनास आल्यास.

८.६ लाभार्थीची निवड शासनाने विहीत केलेल्या निकषांनुसार झाली नसल्याचे आढळून आल्यास.

वरील परिस्थितीमुळे लाभार्थ्यांची निवड रद्द झाल्यास त्याबाबत कागदोपत्री सर्व आवश्यक पुरावे ठेवून तसे लाभधारकास लेखी कळविणे संबंधीत कृषि विकास अधिकारी यांना बंधनकारक राहील.

Scanned with CamScanner

८.७ मयत झालेल्या लाभधारकाबाबत त्यांचे कायदेशीर वारसांची निवड जिल्हा स्तरीय समितीने करावी व उर्वरीत अर्थसहाय्य त्यांना देण्याबाबत निर्णय घेवून कार्यवाही करावी. अशा प्रकरणी कायदेशीर बार्बीची सर्वतोपरी पूर्तता करुन घेण्याची जबाबदारी जिल्हा स्तरीय समितीची राहील.

८.८ अनुसूचित जाती उपयोजना अंतर्गत योजनेच्या सुरवातीपासुन तालुका स्तरावर उपलब्ध असणारे सन १९८२-८३ पासुन निवड केलेले लाभार्थ्यांचे मास्टर रजिस्टर डिजीटाईज्ड करुन जिल्हा परिषदेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावे.

८.९ लाभार्थी रजिस्टर - सदर योजनेंतर्गत लाभार्थींची नोंदवही जिल्हास्तर व पंचायत समिती स्तरावर अद्यावत ठेवण्यात यावी. पंचायत समिती स्तरावरील नोंदवहीची किमान महिन्यातुन एकदा तपासणी करण्याची जबाबदारी जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांची राहील. तसेच जिल्हास्तरावरील नोंदवहिची तपासणी करण्याची जबाबदारी अतिरीक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी/ कृषि विकास अधिकारी यांची राहील.

९. प्रचार व प्रसिध्दी :- या योजनेची माहिती सर्व शेतकरी बांधवांना व्हावी या दृष्टिने विभागीय स्तरावर विभागीय कृषि सह संचालक व जिल्हा स्तरावर कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी व्यापक प्रमाणात प्रसिध्दी द्यावी. गट विकास अधिकारी यांनी तालुका स्तरावर व्यापक प्रमाणात प्रसिध्दी द्यावी. आपल्या क्षेत्रातील स्वयंसेवी संस्थांशी संपर्क साधून त्यांच्या मार्फत देखील प्रसिध्दी द्यावी. सदर योजनेची सविस्तर माहिती पंचायत समिती स्तरावर गट विकास अधिकारी, कृषि अधिकारी (वि.घ.यो.) तसेच जिल्हा स्तरावर जिल्हा कृषि अधिकारी (वि.घ.यो.) यांच्याकडे उपलब्ध ठेवावी. योजनेसाठी अंतीमतः निवड केलेल्या लाभार्थ्यांची यादी ग्रामपंचायतीस पाठविण्यात यावी. तसेच जिल्हा परिषदेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावी.

योजनेची माहिती सर्व सामान्य लोकांना व स्वयंसेवी संस्थांना होण्याकरीता स्थानिक वर्तमानपत्राव्दारे प्रसिध्दी देण्यांत यावी. कृषि विभागाचे क्षेत्रीय कर्मचारी/ अधिकारी यांनी गावपातळी / तालुका स्तरावर प्रदर्शनाच्या माध्यमातूनही योजनेची माहिती देण्यात यावी.

१०. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे :-

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक विघयो २००९/प्र.क्र.८४९/विघयो-१, दि. ४/२/२०१० नुसार प्रशासकीय मान्यता देणे, पुर्नविनियोजन करणे इ. बाबत सुधारित कार्यपध्दतीस मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयातील अनुसूचित जाती उपयोजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे या परिच्छेदामध्ये विधिमंळाच्या अंदाज समितीने खालीलप्रमाणे बदल करण्यास सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या शासन निर्णय क्र. विघयो-२०१०/प्रक्र. २६/विघयो, मंत्रालय मुंबई दि. १३ एप्रिल, २०१७ नुसार शासनाने मान्यता दिली आहे. संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी हे त्या जिल्ह्याच्या अनुसूचित जाती उपयोजनेसाठी निधी वाटपा संबंधात नियंत्रक अधिकारी राहतील. हे त्यांना प्राप्त झालेल्या निधीचे कार्यान्वयीन यंत्रणेला पुनंवाटप करण्यास ते सक्षम राहतील.

(i) निधीचा प्रशासकीय संकेतांक हा सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांचेमार्फत हाताळण्यात येईल. योजनेच्या संबंधीत कार्यान्वयीन यंत्रणेकडुन कॅश फ्लो मागवून घेऊन मासिक निधी विवरणपत्र तयार करावे.

(ii) जिल्हा योजनेतील राज्य तरतूद जिल्हा नियोजन विकास मंडळाकडुन करुन अर्थसंकल्पीय तरतूद वाटप जिल्हाधिकारी कार्यान्वयीन यंत्रणेला करतील. अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर त्याची नोंद घेणे, कार्यान्वयीन यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनेस प्रशासकीय मान्यता देणे, त्यानुसार निधी वितरण आदेश काढणे व कार्यान्वयीन यंत्रणेस निधी वितरण करणे.

(iii) जिल्हाधिकारी यांनी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून निधी प्राप्त झाल्यापासून जास्तीत जास्त एक महिन्याचे आत कार्यान्वयीन यंत्रणांना निधीचे वाटप करणे आवश्यक राहील. एखाद्या जिल्हाधिका-याने सदर जबाबदारी वेळीच पार पाडली नाही तर संबधीत विभागीय आयुक्त यांनी संबधीत जिल्हाधिका-याकडून निधी वाटपाचे काम पूर्ण करून घेणे अनिवार्य राहील.

(iv) आर्थिक वर्षामध्ये करण्यात आलेले पुर्नविनियोजन / पुर्नवितरणाबाबत योजनानिहाय सविस्तर माहिती आर्थिक वर्ष संपताच शासनास सादर करावयाची आहे जेणेकरुन "अंतिम सुधारित तरतूद (FMG)" निश्चित करणे शक्य होईल.

Scanned with CamScanner

अनुसूचित जाती उपयोजना ही डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या नावाने राबविण्यास शासनाने मान्यता दिली असल्याने या योजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे, वितरीत करणे व या निधीतील कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतची वरीलप्रमाणे सुधारीत कार्यपध्दती नुसार कार्यवाही करण्यात यावीत.

वरील सुचनानुसार कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परीषद यांनी जिल्हास्तरीय आराखडा तयार करून त्यानुसार जिल्हा नियोजन मंडळ (डीपीसी) मध्ये आवश्यक तरतुद मंजूर करून घ्यावी. त्यानुसार जिल्हाधिकारी यांना निधी प्रवाह (Cash Flow) सादर करुन अनुदान उपलब्ध करून घ्यावे व खर्चाची कार्यवाही करावी. जिल्हाधिकारी कार्यालयास निधीची मागणी करून अनुदान उपलब्ध करून घेण्याची सर्व जबाबदारी कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परीषद यांची राहील.

११. संकिर्ण/आकस्मिक खर्च :- सदर योजनेंतर्गत जिल्हा परिषदेला मंजूर करण्यात आलेल्या निधीच्या ३ टक्के इतका निधी संकिर्ण/आकस्मिक खर्चाच्या बाबीसाठी (उदा.जिल्हा परिषद तसेच तालुका स्तरावर संगणक घेण्यासाठी, विविध नोंदवह्या, तपासणी फ़ॉर्म, इतर स्टेशनरी तसेच तालुका, जिल्हा स्तरावर बैठकीसाठी लागणारा खर्च व इतर अनुषंगिक बाबीसाठी लागणारा खर्च) खर्च करण्यास तसेच सदर योजनेच्या अनुषंगाने शासन स्तरावर व आयुक्तालय स्तरावर झालेल्या बैठकीसाठी लागणारा खर्च जिल्ह्यांना उपलब्ध करुन दिलेल्या ३ टक्के आकस्मिक खर्चातुन चक्राकार पध्दतीने भागविण्यास उपरोक्त संदर्भीय दि.२१ जून २०१८ चे शासन निर्णयानुसार मान्यता दिली आहे.

१२. तांत्रिक मान्यता :- योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना याच योजनेसाठी तांत्रिक मान्यता समजण्यात याव्यात.

१३. मासिक प्रगती अहवाल :- योजनेचा मासिक प्रगती अहवाल कृषि विकास अधिकारी यांनी सोबत जोडलेल्या प्रपत्र १ ते २ (अ, ब, क) मध्ये प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यन्त कृषि आयुक्तालय, संबंधीत जिल्हाधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक तसेच समाज कल्याण विभागाकडे नियमीतपणे पाठवावा. विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयाने विभागाचा एकत्रित मासिक प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत कृषि आयुक्तालयास ईमेलव्दारे (ddappscptsp@rediffmail.com) तसेच टपालाव्दारे सादर करावा.

१४. तपासणी :- योजनेची अंमलबजावणी यशस्वीरित्या होण्याच्या दृष्टिने पर्यवेक्षकीय अधिकाऱ्यांनी करावयाच्या घटकनिहाय तपासणीची टक्केवारी परिशिष्ठ २ मध्ये दर्शविण्यात आलेली आहे.

सदर परिशिष्ठात दर्शविलेल्या अधिकाऱ्यांनी त्याचे कार्यक्षेत्रातील लाभार्थ्यांची क्षेत्रनिहाय समप्रमाणात परिशिष्ठ ३ व ४ नुसार तपासणी करुन तपासणीचा अहवाल प्रपत्र-३ मध्ये कृषि आयुक्तालयास दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत ईमेलव्दारे (ddappscptsp@rediffmail.com) सादर करावा.

सोबत : १) परिशिष्ठ १ ते ४, २) प्रपत्र - १ ते ४

(विकास पाटील)
कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Scanned with CamScanner

सन २०२०-२१ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या अंमलबजावणीस प्रशासकिय मान्यता देणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.९९/३अे,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: ०५ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा:

१) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. विघयो - २०१६/प्र.क्र.१७६/४अे, दि. ०५.०१.२०१७

२) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. सूसिंयो २११७/ प्र.क्र.१४१/१७/४अे, दि. ०२.०८.२०१७

३) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र. १४१/३अे, दि. २१.०६.२०१८

४) वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि. १६.०४.२०२०

५) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र. ६५/अर्थसं-३, दि. ०४.०५.२०२०

६) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. विप्र.७/डॉबाआंकृस्वायो/प्रशासकीय मान्यता/र-१७५/२०२० दि.३०.०९.२०२०

७) कृषि व पदुम विभाग, शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-०९१९/प्र.क्र.२२१/१४ अे, दि.०४.११.२०२०

८) वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र. ६४/अर्थ-३, दि. १०.११.२०२०

९) उपसंचालक(सांख्यिकी), समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र.सकआ/ सांख्यिकी/का-१४/न.क्र.९०/२०२०-२१/२०२८३, दि. ०१.१२.२०२०

१०) सामाजिक न्याय व विशेष साहाय्य विभाग पत्र क्र. बीजीटी-२०२०/प्र.क्र.२१/अर्थसंकल्प(विघयो), दि.०१.१२.२०२०

प्रस्तावना:-

राज्यातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करुन त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी तसेच अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांना स्वयंपूर्ण करण्यासाठी आवश्यक बाबी विचारात घेऊन संदर्भाधीन दि.५ जानेवारी, २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष घटक योजना सुधारित करून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना राज्यात राबविण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत रु. १.५० लाख मर्यादेपर्यंत वार्षिक उत्पन्न असणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या शेतकऱ्यांना "नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, पंप संच, शेत तळयांचे प्लास्टिक अस्तरीकरण, सूक्ष्म सिंचन संच" या बाबींसाठी अनुदान देण्यात येते.

सदर योजना सन २०२०-२१ या वर्षात राबविण्यासाठी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने रु. २७६०६.१९ लक्ष अर्थसंकल्पित केलेला आहे. तथापि, कोविड-१९ पॅन्डेमिकच्या पार्श्वभूमीवर वित्त विभागाच्या दि.०४.०५.२०२० च्या शासन निर्णयास अनुसरुन सा. न्या. व वि. स. विभागाने अर्थसंकल्पित निधीच्या ३३ टक्के म्हणजेच रु. ९१.१० कोटी जिल्हा स्तरावर उपलब्ध

Scanned with CamScanner

करुन दिला होता. परंतु, आता वित्त विभागाने संदर्भधीन दि.१०.११.२०२० च्या परिपत्रकान्वये जिल्हा वार्षिक योजनेच्या १०० टक्के अर्थसंकल्पीय तरतूद वितरणास मान्यता दिली आहे. चालू वर्षासाठी सदर अर्थसंकल्पित रु. २७६०६.१९ लक्ष निधीच्या मर्यादेत योजनेंतर्गत कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्याबाबत शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे -

शासन निर्णयः-

१. सन २०२०-२१ मध्ये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत रु. २७६.०६१९ कोटी (रुपये दोनशे श्याहात्तर कोटी सहा लाख एकोणीस हजार फक्त) निधीच्या मर्यादेत कार्यक्रम अंमलबजावणीस प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या योजनेकरिता सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत संबंधित जिल्हा परिषदांना निधी वितरीत करण्यात येईल आणि योजनेच्या अंमलबजावणीस वित्तीय मान्यता संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांचेकडून देण्यात यावी.

३. सदर योजनेस चालू वर्षी मंजूर केलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या मर्यादेत जिल्हास्तरावर अंमलबजावणी करावी, योजनेंतर्गत चालू वर्षी मंजूर जिल्हानिहाय तरतुदींचा तपशील सोबत जोडलेल्या परिशिष्टात दिला आहे व योजनेचा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली जिल्हास्तरावरील तरतूदींतून करण्यात यावा.

लेखाशीर्ष:-
मागणी क्रमांक- ६
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास प्रवर्ग आणि अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण,
०१ अनुसूचित जातींचे कल्याण,
७८९ अनुसूचित जाती उपयोजना,
(३३) जिल्हा योजना, (ND०३ ०००७)

४. या योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांच्या निवडीसाठी नवीन विहिरीसाठी किमान ०.४० हे. क्षेत्र मर्यादा लागू राहील व नवीन विहीर खोदणे ही बाब वगळून योजनेतील अन्य बाबींसाठी किमान ०.२० हे. क्षेत्र मर्यादा लागू राहील आणि योजनेंतर्गत सर्व बाबींसाठी कमाल ६ हे. क्षेत्र मर्यादा लागू राहील.

५. या योजनेंतर्गत १० अश्व शक्ती क्षमतेपर्यंतचे विद्युत पंपसंचाकरिता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत मंजूर असलेल्या मापदंडानुसार लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करावे.

६. या योजनेच्या लाभार्थ्यांना सूक्ष्म सिंचन संचाकरिता मंजूर मापदंडानुसार येणाऱ्या खर्चापैकी कमाल ५५% अनुदान प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना - प्रति थेंब अधिक पीक योजनेतून देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून ३५% अनुदान (कमाल रु. ५०,०००/- मर्यादेपर्यंत) पुढीलप्रमाणे देण्यात येईल-

Scanned with CamScanner

I. लाभार्थ्यांचा ठिबक सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- (रुपये एक लाख अठ्ठावन्न हजार सातशे तीस फक्त) वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९०% अनुदान अदा करण्यात येईल.

II. लाभार्थ्यांचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- पेक्षा जास्त झाल्यास, त्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक योजनेतून मापदंडानुसार ५५% अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु. ५०,०००/- (रुपये पन्नास हजार फक्त) अनुदान देण्यात येईल.

III. लाभार्थ्यांचा तुषार सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. ७९,३६५/- (रुपये एकोणऐंशी हजार तीनशे पासष्ठ फक्त) वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास, लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९०% अनुदान अदा करण्यात येईल.

IV. लाभार्थ्यांचा खर्च रु. ७९,३६५/- पेक्षा जास्त झाल्यास, त्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक योजनेतून मापदंडानुसार ५५% अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु. २५,०००/- (रुपये पंचवीस हजार फक्त) अनुदान देण्यात येईल.

V. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून सुक्ष्मसिंचन या बाबीचा लाभ घेवु इच्छिणा-या शेतक-यांना प्रथमत: प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पिक योजनेमधून लाभ घेणे अपेक्षित असून, या योजनेमधून फक्त Top up साठी अनुदान देण्यात येईल.

७. **सदर योजनेची तसेच योजनेंतर्गत सूक्ष्म सिंचनासाठी ९० % अनुदान उपलब्ध असल्याची** जिल्हास्तरावरून व्यापक प्रसिद्धी करण्यात यावी. त्याकरिता जिल्हा कृषि विकास अधिकाऱ्यांनी जिल्हयातील प्रमुख वृत्तपत्रांमध्ये या योजनेंतर्गत शेतकऱ्यांना अनुदानावर उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या बाबी व त्याकरिता मिळणारे अनुदान याच्या सविस्तर तपशिलासह जाहिरात प्रसिद्ध करून योजनेंतर्गत उपलब्ध बाबींसाठी इच्छूक शेतकऱ्यांना अर्ज करण्यास सूचित करण्यात यावे.

८. या योजनेंतर्गत चालू वर्षी जिल्हयांना उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या निधीचे समन्यायी पद्धतीने तालुकानिहाय वाटप करावे. त्याकरिता, **कृषि गणनेनुसार जिल्हयातील एकुण अनुसूचित जाती प्रवर्गातील शेतकऱ्यांपैकी संबंधित तालुक्यातील सदर प्रवर्गाच्या शेतकऱ्यांच्या संख्येच्या प्रमाणात प्रत्येक तालुक्यांचा आर्थिक लक्षांक निश्चित करावा** व सदर लक्षांकाच्या मर्यादेत संबंधित तालुक्यातील इच्छुक शेतकऱ्यांमधून पात्र लाभार्थ्यांची निवड करण्यात यावी.

Scanned with CamScanner

९. चालू आर्थिक वर्षापासून महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे शेतक-यांचे अर्ज मागविण्यात आले असुन संबंधीत तालुक्यांना / जिल्ह्यांना प्राप्त होणा-या लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राप्त अर्जांची ऑनलाईन सोडत काढण्यात येईल. सोडती नंतर लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची सर्व कार्यवाही ऑनलाईन करण्यात येईल. याबाबत संदर्भांकित दि.०४.११.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार अर्ज स्विकृती पासून लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल. त्यानुषंगाने या योजनेकरिता जिल्हा स्तरावर PFMS प्रणाली संलग्न बँक खाते उघडण्याबाबत स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

१०.सोडतीद्वारे **नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती** या बाबींसाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांच्या प्रक्षेत्राची स्थळ पाहणी करावी आणि तांत्रिक व्यवहार्यता तपासणी अंती, लाभार्थ्यांचे नवीन विहिर खोदावयाचे ठिकाण तसेच, लाभार्थ्यांच्या जुन्या विहिर दुरुस्तीचे प्रस्ताव तांत्रिक दृष्ट्या योग्य असल्याचे आढळल्यास, सदर बाबींचे अंदाजपत्रक मंजूर करून संबंधित लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावांना **पूर्वसंमती देण्याची कार्यवाही सोडतीच्या दिनांका पासून ४५ दिवसांच्या आत करावी.** त्याचप्रमाणे, स्थळ पाहणीमध्ये ज्या लाभार्थ्यांचे प्रस्ताव तांत्रिकदृष्ट्या अयोग्य आढळतील त्यांची निवड रद्द करावी व प्रतीक्षा यादीतील पात्र असणाऱ्या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात यावी.

११. योजनेंतर्गत नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती या बाबीं शिवाय **अन्य बाबींसाठी निवड झालेल्या लाभार्थ्यांना सोडती नंतर ७ दिवसांत पूर्वसंमती देण्यात यावी** व त्यांना योजनेचा लाभ चालू आर्थिक वर्षातच द्यावा.

१२. योजनेंतर्गत बाबींची विहित कालावधीत अंमलबजावणी न करणाऱ्या लाभार्थ्यांची पूर्वसंमती रद्द करण्यात येईल व तदनंतर महा-डीबीटी प्रणालीवरील प्रतिक्षा यादीतील क्रमवारीनुसार पात्र असणाऱ्या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. अशा प्रकारे सदर योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांची पारदर्शक पद्धतीने निवड करून योजनेची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

१३. सदर योजनेंतर्गत नवीन विहीर खोदणेसह अन्य सर्व बाबींची एकत्रितपणे अंमलबजावणी करणाऱ्या लाभार्थ्यांना कमाल २ वर्षांचा कालावधी अनुज्ञेय राहील.

१४. नवीन विहीर खोदण्याव्यतिरिक्त अन्य बाबींकरिता निवडलेल्या लाभार्थ्यांना चालू आर्थिक वर्षातच संबंधित बाबींची अंमलबजावणी पूर्ण करणे बंधनकारक राहील.

१५. सदर योजनेंतर्गत जिल्ह्यास / तालुक्याकरिता प्राप्त होणाऱ्या आर्थिक लक्षांकाच्या मर्यादेतच लाभार्थ्यांना पूर्वसंमती देण्यात यावी.

१६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत सूक्ष्म सिंचन संचाकरिता निवड झालेल्या सर्व लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना - प्रति थेंब अधिक पीक योजनेंतर्गत पूरक अनुदान उपलब्ध करुन देण्याकरिता कृषि विकास अधिकाऱ्यांनी संबंधित लाभार्थ्यांचे ई-ठिबक प्रणालीवर अर्ज भरून घ्यावेत व सदर लाभार्थ्यांची यादी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांना मंजूरी करिता पाठवावी.

Scanned with CamScanner

१७. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत ई- ठिबक प्रणालीवर अर्ज केलेल्या लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावांना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी प्राधान्याने मंजूरी देऊन त्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना - प्रति थेंब अधिक पीक योजनेंतर्गत अनुज्ञेय अनुदान उपलब्ध करुन द्यावे. त्याचप्रमाणे, त्यांनी अनुदान वर्ग केलेल्या लाभार्थ्यांची यादी कृषि विकास अधिकाऱ्यांना पाठवावी जेणेकरून सदर लाभार्थ्यांना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेंतर्गत अनुज्ञेय ठरणारी पूरक अनुदानाची रक्कम अदा करणे त्यांना शक्य होईल.

१८. योजनेंतर्गत बाबींच्या अनुज्ञेय अनुदांची रक्कम लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने वर्ग करावी.

१९. सदर योजनेची जिल्हा परिषदेमार्फत अभिकरण योजना म्हणून अंमलबजावणी करण्यात यावी. त्याकरिता जिल्हा परिषदेकडील कृषि विभाग व राज्य शासनाच्या कृषि विभागाच्या समन्वयाने अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने आयुक्त (कृषि) यांनी क्षेत्रीय यंत्रणांना सविस्तर सूचना निर्गमीत कराव्यात त्यामध्ये, योजनेंतर्गत प्रत्येक बाबीच्या अंमलबजावणीची कालमर्यादा विहित करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०२०५१३१७५३८३०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Ashok Maroti Atram

Digitally signed by Ashok Maroti Atram
Date: 2021.02.05 13:24:26 +05'30'

(अशोक आत्राम)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. मा.राज्य मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. सर्व विधान परिषद / विधान सभा सदस्य, महाराष्ट्र राज्य विधान मंडळ, मुंबई.
४. अध्यक्ष, जिल्हा परिषद (सर्व)
५. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
६. प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
७. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. आयुक्त (समाज कल्याण), पुणे
९. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रतीसह)
१०. संचालक (फ़लोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
११. जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन विकास मंडळ (सर्व)
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

Scanned with CamScanner

१३. अतिरिक्त आयुक्त, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, नाशिक/नागपूर/ ठाणे/अमरावती
१४. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
१५. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य उप-आयुक्त(सर्व)
१६. जिल्हा परिषदांचे मुख्य वित्त व लेखा अधिकारी (सर्व)
१७. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
१८. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
१९. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
२०. महासंचालक माहिती व जनसंपर्क सचालनालय, मुंबई.
२१. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
२२. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परिक्षा) मुंबई /नागपूर
२३. वित्त विभाग(कार्यासन -व्यय १/अर्थसंकल्प १३) , मंत्रालय, मुंबई -३२
२४. नियोजन विभाग, मंत्रालयमुंबई- ३२
२५. निवड नस्ती (कार्यासन ३अे)

Scanned with CamScanner